

NOTAT

Til: Stortingets Næringskomité
Fra: Sjømat Norge
Dato: 31. januar 2019
Sak: Representantforslag om en ekte miljøreform i oppdrettsindustrien

---

Sjømat Norge viser til representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om en ekte miljøreform i oppdrettsindustrien.

FNs matvareorganisasjon (FAO) og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) peker i rapporten *The Ocean Economy in 2030* på betydning av havet for å løse mange av våre fremtidige globale utfordringer. Hovedpremisset for fremtidig utvikling og vekst av sjømatnæringen i Norge må være at dette skjer på en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig måte. For sjømat, som for alle andre produkter og tjenester, må bærekraftig utvikling sees i et helhetlig perspektiv. Dette gjelder også beregning av de miljømessige fotavtrykk, og en strategi for å oppnå en miljømessig bærekraftig utvikling er å utvikle mål og tiltak for reduksjon av fotavtrykkene på produktnivå.

Sjømat, inkludert laks, er klimavennlig mat. Sjømatnæringen jobber målrettet med å redusere sitt allerede lave klimaavtrykk og andre miljømessige fotavtrykk. Sjømatnæringen er en aktiv bidragsyter til "det grønne skiftet". En raskt økende global befolkning har behov for sunn og trygg mat høstet og produsert på bærekraftig vis. Norges naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk sjømat og teknologi kan bidra til å dekke den voksende globale etterspørselen etter sjømat produsert med lavt CO₂-avtrykk. Norsk biologisk og teknologisk kompetanse vil også kunne bidra til å gjøre internasjonal akvakultur både mer effektiv og miljøvennlig. Vi vil i den sammenhengen vise til vårt arbeid for en bærekraftig utvikling med mål og strategier beskrevet i *Sjømat 2030* (<https://sjomatnorge.no/sjomat-2030/>.) hvor norsk sjømatnærings bidrag til FNs bærekraftsmål er beskrevet.

Sjømat Norges visjon er at:

Den norske sjømatnæringen skal være en globalt ledende produsent av sunn mat. Vi skal levere sjømat, marine ingredienser, produksjonskompetanse og teknologi i verdensklasse.

Gjennom bærekraftig produksjon og innovasjoner skal norsk sjømatnæring være Norges viktigste bidrag til å nå FNs bærekraftsmål.

Vårt arbeid med strategien er innrettet mot følgende hovedlinjer:

- ikke skal ha negativ effekt på artsmangfoldet
- skal være en del av løsningen på klimautfordringen
- skal bruke havet på en måte som fremmer en miljømessig bærekraftig utvikling
- å øke verdens matvareproduksjon
- en positiv norsk samfunnsutvikling
- at levestandarden i verden bedres

Sjømatproduksjon er globalt konkurranseutsatt i forhold til andre produsenter av protein. Sjømat Norge er opptatt av det ikke skal innføres regelverk og avgifter i Norge som reduserer potensialet til å produsere ressurseffektiv og klimavennlig mat samtidig med at konkurransekraften til norsk sjømatnæring ivaretas. Det bør derfor i størst mulig grad etableres støtteordninger for klimavennlig løsninger fremfor konkurransevridende avgifter. Eventuelle avgifter må harmoniseres med avgifter i våre konkurrentland.

Sjømat Norge har følgende innspill til de foreslåtte tiltakene:

1. Stortinget ber regjeringen kun tildele nye oppdrettskonsesjoner basert på lukket teknologi.

Ett av Norges naturgitte fortrinn for sjømatproduksjon basert på akvakultur er økosystemtjenesten (naturgodet) *havstrøm*. Regjeringen la i sin melding til Stortinget Meld. St. 14 (2015–2016) vekt på at forvaltningen skal være kunnskapsbasert, at vi og fremtidige generasjoner skal sikres mulighet til å skape

verdier basert på velfungerende økosystemer og at økosystemene må ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

Som forslagsstilleren selv peker på, foreligger det lite kunnskaper om utfordringene og ulike konsekvenser ved bruk av lukkede anlegg både når det gjelder fiskehelse og fiskevelferd. Det vi derimot kan være sikre på er at bruk av lukkede anlegg vil blokkere for bruk av økosystemtjenesten *havstrøm*. Denne må i så fall erstattes av nye mekaniske systemer og bli drevet av energi fra andre kilder. Dette vil øke de miljømessige fotavtrykkene, inkludert økte klimagassutslipp, for sjømaten i betydelig grad og derfor være i strid med målsetningene om å redusere dem.

Lukket havbruksteknologi kan være aktuelt i enkelte områder og for deler av produksjonen. Pålegg om lukkede anlegg er imidlertid ikke noen forutsetning for å nå målsetningene om en sirkulær økonomi og heller ingen forutsetning for eventuell utnyttelse av slam som en ressurs i en sirkulær økonomi. Vi ønsker også å påpeke at det har vært en teknologitvilling basert på dagens teknologiplattform som bidrar til å redusere de miljømessige fotavtrykkene, og denne utviklingen vil fortsette. Det bør være et prinsipp at myndighetene ikke skal stille krav til teknologi, men den miljømessige effekten av en gitt produksjon.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 1.

2. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med oppdrettsindustrien legge frem en plan for overgang til lukket teknologi på alle oppdrettsanlegg som i dag opererer med åpne merder.

Det vises til kommentarene til forslag nr 1. Sjømat Norge er av den klare formening at miljømessig fremgang ikke kan sikres ved pålegg om kun bruk av én teknologisk løsning.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 2.

3. Stortinget ber regjeringen utrede en produksjonsavgift som gir både oppdrettere og kommuner incentiver til bruk av miljøvennlig lukket teknologi ved at åpne anlegg betaler en høy avgift direkte til staten, mens lukkede anlegg betaler en lavere avgift som går til kommunene.

Det vises også her til kommentarene over, og når det gjelder skatte- og avgiftspolitik for sjømat basert på akvakultur, vises det til utvalget som er nedsatt for å vurdere beskatningen av havbruksnæringen som skal levere sin innstilling innen 1. november 2019.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 3.

4. Stortinget ber regjeringen raskest mulig påby merking av oppdrettslaks slik at rømt laks alltid kan spores tilbake til anlegget de rømte fra.

Sjømat Norge ønsker å påpeke at rømmingssikring er høyt prioritert i næringen. Omfanget av rømming er betydelig redusert etter at det bl.a. ble innført tekniske krav til havbruksanleggene. Det er også gledelig at innslaget av rømt laks i vassdragene er betydelig redusert.

Som Sjømat Norge meddelte under havbruksmessen AkvaNor i 2017, og det er gjentatt i vår strategi Sjømat 2030, at det skal innføres et felles sporbarhetssystem som vil gjøre det mulig å spore rømte laks tilbake til selskapet som laksen rømte fra. Sporbarhetssystemet opereres av et eget aksjeselskap som har dette som eneste formål. Selskapet er nå etablert og etablering og bruk av systemet vil skje i løpet av året. Det er av bl.a. fiskevelferdshensyn besluttet at systemet ikke skal baseres på fysiske inngrep på fisken, men bygges på bl.a. DNA-profilering dvs. naturens eget merkesystem.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 4.

5. Stortinget ber regjeringen sørge for at «trafikklyssystemet» krever reduksjon i antall fisk når økt dødelighet fra all menneskelig påvirkning overstiger 10 pst.

Det fremstår som litt uklart hva dette forslaget innebærer. Sjømat Norge er opptatt av at vi skal ha livskraftige villaksstammer. Den etablerte trafikklysordningen har som formål å kontrollere havbruksnæringen negative påvirkning på villaks. Det kan ikke forventes at sjømatprodusentene skal ta ansvar for den totale belastningen villaksen utsettes for. Dette må reguleres gjennom tiltak rettet mot de aktuelle påvirkningsfaktorene.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 5.

6. Stortinget ber regjeringen utvikle et reguleringsystem for oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer som tar hensyn til alle vesentlige lokale miljø og dyrevelferdsproblemer som følger av dagens oppdrettsnæring. Det må blant annet inkludere rømminger, utslipp av biologisk avfall, kobber og avlusningskjemikalier samt dødelighet, sykdom/ skader/helse og atferdsforstyrrelser for oppdrettsfisk og rensefisk i merdene.

I forslaget er det ramset opp en rekke utfordringer knyttet til enkeltfaktorer som alle er omfattet av strenge og detaljerte offentlige krav og bestemmelser i Norge bl.a. gjennom EØS-avtalen. Sjømat Norge er av den oppfatning at eventuelle endringer av krav knyttet til disse faktorene bør skje gjennom gjeldende lovverk, og der eventuelle brudd på bestemmelsen fortløpende følges opp med vedtak fra de respektive myndighetsorganene for å sikre at virksomheten er i samsvar med de relevante bestemmelsene. For å si det på en annen måte, så finnes det allerede et reguleringsystem som gjelder de nevnte faktorer i tillegg til trafikklysordningen.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 6.

7. Stortinget ber regjeringen gå gjennom behovet for etablering av nye genbanker for truede villaksbestander i Norge for å sikre at ingen villaksbestander går tapt.

Sjømat Norge har ingen kommentarer til dette forslaget.

8. Stortinget ber regjeringen totalforby bruk av giftig kobberimpregnering og kitinhemmere i oppdrettsanleggene som ødelegger de omliggende marine økosystemene

Dette forslaget adresserer noe av det som omfattes av forslag nr. 6. Regjeringen legger vekt på at forvaltningen skal være kunnskapsbasert og Stortinget har sluttet seg til dette. Således er bruk av kobberimpregnering omfattet av et strengt og detaljert regelverk og eventuelle utslipp av kobber overvåkes nøye. Det samme kan sies om bruk av kitinsyntesehemmere som legemiddel. Når det gjelder det siste, har regjeringen 17. januar dessuten skjerpet reglene for bruken av slike.

På denne bakgrunn vil Sjømat Norge fraråde støtte til forslag nr 8.

Sjømat Norge dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Medlemmene består av over 600 bedrifter med om lag 14 000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service.

For mer informasjon, kontakt:

Henrik Stenwig, direktør miljø og helse, tlf. 918 200 72, henrik.stenwig@sjomatnorge.no

Jon Arne Grøttum, direktør havbruk, tlf 920 41804, jag@sjomatnorge.no

Aina Valland, direktør næringsutvikling og samfunnskontakt, tlf. 97145777, ava@sjomatnorge.no